

Η λογοτεχνία της δικτατορίας

Μια περιδιάβαση σε βασικά λογοτεχνικά κείμενα για την Δικτατορία και το Πολυτεχνείο

Όγδοο Μάθημα
Lecturer: Petros Marazopoulos
petrosmarazopoulos@gmail.gr

Ο γιατρός Ινεότης: Γιώργος Χειμωνάς

- Γράφεται το 1969, εκδίδεται το 1971
- Η δημοσίευση του κειμένου στα Δεκαοκτώ Κείμενα
- Η προσωπική ιστορία του Χειμωνά: ο εκδιωγμός του από το νοσοκομείο λόγω 'αντεθνικής συμπεριφοράς' (1972)
- **Δυστοπική γραφή και λογοτεχνία**
- Η υπόθεση του κειμένου: ο υποχρεωτικός αφανισμός του ανθρώπου και η δημιουργία ενός '*νέου είδους ανθρώπου*'
- Το πρώτο μέρος του κειμένου: οι χαρακτήρες του έργου μαθαίνουν για τον επικείμενο βασανιστικό θάνατό τους
- Οι '*παλιοί άνθρωποι*' και η τρομαγμένη κοινωνία

Ο γιατρός Ινεότης: Γιώργος Χειμωνάς

- Το δεύτερο μέρος του κειμένου: η επιστροφή των ανθρώπων στον τόπο τους ώστε να πεθάνουν εκεί
- Η δικτατορία και η θεματική του τέλους της ανθρωπότητας
- Η περιγραφή του Χειμωνά σχετικά με την πρώτη αντίδραση στην δικτατορία: *φόβος, μούδιασμα και άρνηση προς αντίδραση*
- Η **δυστοπική φιγούρα του 'Ινεότη'**: η προέλευση του ονόματός του και η ομιλία του προς το πλήθος (ανάγκη για συμβιβασμό στη μοίρα τους)
- Η *εφιαλτική* γραφή και η περιγραφή των βασανιστικών θανάτων
- Εφιαλτική πραγματικότητα και αισιόδοξες προοπτικές

Ο γιατρός Ινεότης: Γιώργος Χειμωνάς

- Η ‘συνειρμική’ και αποσπασματική γραφή του έργου
- Η τριτοπρόσωπη αφήγηση
- Μνήμες από το παρελθόν, αναμνήσεις από την παιδική ηλικία, γεγονότα του ιστορικού παρόντος
- **Συνειρμική γραφή και παραλογισμός**
- Αφηγηματικά τεχνάσματα ώστε να γίνει κατανοητός ο παραλογισμός του κόσμου
- Ο θάνατος του Ινεότη και η επιστροφή του, αισθανόμενος ‘μια αλλόκοτη σωματική ευχαρίστηση’
- Ο **συμβολικός** λόγος του Χειμωνά και το σχόλιο για την Ελληνική δικτατορία
- Δικτατορία και ανανέωση μέσω ενός ‘κοινωνικού θανάτου’
- Η **ανάγκη αφύπνισης και αλλαγής της ελληνικής κοινωνίας**

Περικλής Κοροβέσης: Ανθρωποφύλακες

- Ο Περικλής Κοροβέσης ως συγγραφέας, η πολιτική του σταδιοδρομία και η αρθογραφία
- Η φυλάκιση του επί Χούντας και η Εξορία
- Το κείμενο 'Ανθρωποφύλακες': μαρτυρία των βασανιστηρίων επί Χούντας
- **Λογοτεχνία, μαρτυρία, μνήμη και ιστορική καταγραφή**
- Η κυκλοφορία του βιβλίου στη Γενεύη (1969) και η μετάφρασή του σε πολλές γλώσσες
- Το περιεχόμενο του έργου: *σύλληψη, φυλάκιση, βασανιστήρια*
- Η ανθρώπινη ζωή, η ελευθερία του ατόμου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και ο λόγος
- **Ο λόγος των βασανιστών:** βρισιές, αργκό από τον υπόκοσμο και αίσθηση της απόλυτης εξουσίας
- Φυλάκιση και ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Περικλής Κοροβέσης: Ανθρωποφύλακες

- Η αναφορά σε ένα ‘πολιτικό κατεστημένο’ που δεν αλλάζει ποτέ
- Η ανεξέλεγκτη εξουσία και οι βασανισμοί του Κοροβέση
- **Φυσικός πόνος, ταπείνωση και μαρτύρια**
- Η σημασία της **μνήμης** για τις επόμενες γενιές
- **Ρεαλιστική καταγραφή και πιστότητα των γεγονότων**
- Οι διαφορές στην περιγραφή των βασανιστών: οι συμβουλές, οι θεωρητικές συζητήσεις και οι σκληρές τιμωρίες
- **Λιτός λόγος και προσωπική ιστορία**

Το έργο της Κωστούλας Μητροπούλου

- Γυναικεία γραφή και Δικτατορία
- Μητροπούλου: αυτοεξορίστηκε στο Παρίσι, έγραψε τους στίχους για τον 'Δρόμο' του Μάνου Λοίζου
- 'Το έγκλημα ή 450 ημέρες' (μυθιστορηματική γραφή)
- Το μυθιστόρημα 'Αντίστροφη Μέτρηση'
- 'Το χρονικό των τριών ημερών': γρήγορη γραφή, γλώσσα αποσπασματική, αμεσότητα στην έκφραση

Γιάννης Ρίτσος:

Αθήνα 16 Νοεμβρίου 1973

Ωραία παιδιά, με τα μεγάλα μάτια σαν εκκλησίες χωρίς στασίδια.
Ωραία παιδιά, δικά μας, με τη μεγάλη θλίψη των αντρείων,
Αψήφιστοι, όρθιοι στα προπύλαια, στον πέτρινο αέρα,
Έτοιμο χέρι, έτοιμο μάτι, - πως μεγαλώνει
το μπόι, το βήμα και η παλάμη του ανθρώπου;

17 Νοεμβρίου

Βαρεία σιωπή, διάτρητη απ' τους πυροβολισμούς,
πικρή πολιτεία,
αίμα, φωτιά, η πεσμένη πόρτα, ο καπνός, το ξύδι-
ποιος θα πει : περιμένω απ' το μέσα μαύρο;
Μικροί σκοινοβάτες με τα μεγάλα παπούτσια
μ' έναν επίδεσμο φωτιά στο κούτελο
κόκκινο σύρμα, κόκκινο πουλί,
και το μοναχικό σκυλί στ' αποκλεισμένα προάστια
ενώ χαράζει η χλωμότερη μέρα πίσω
απ' τα καπνισμένα αγάλματα
κι ακούγεται ακόμη η τελευταία κραυγή διαλυμένη
στις λεωφόρους.
Πάνω απ' τα τανκς, μέσα στους σκόρπιους πυροβολισμούς
πώς μπορείτε λοιπόν να κοιμάστε;

Πέτρος Μαραζόπουλος
petrosmarazopoulos@gmail.com
Νοέμβριος 2022

